

Hà Nội, ngày tháng năm 2019

Kính gửi:

- Đồng chí Nguyễn Phú Trọng - Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng, Chủ tịch nước CHXHCN Việt Nam;
- Đồng chí Nguyễn Xuân Phúc - Ủy viên Bộ Chính trị, Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam;
- Đồng chí Nguyễn Thị Kim Ngân - Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam;
- Đồng chí Trần Thanh Mẫn - Bí thư Trung ương Đảng, Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam;

Đồng kính gửi:

- Đồng chí Tòng Thị Phóng, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Chủ tịch thường trực Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam;
- Đồng chí Trương Hòa Bình, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng thường trực Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam;
- Đồng chí Vương Đình Huệ, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam;
- Đồng chí Phạm Bình Minh, Ủy viên Bộ Chính trị, Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao;
- Đồng chí Phạm Minh Chính - Ủy viên Bộ chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tổ chức Trung ương;
- Đồng chí Võ Văn Thương - Ủy viên Bộ chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương;
- Đồng chí Trương Thị Mai - Ủy viên Bộ chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Dân vận Trung ương;
- Đồng chí Nguyễn Văn Bình - Ủy viên Bộ chính trị, Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Kinh tế Trung ương;
- Đồng chí Trần Cẩm Tú - Bí thư Trung ương Đảng, Chủ nhiệm Ủy ban Kiểm tra Trung ương Đảng;
- Đồng chí Phan Đình Trạc - Bí thư Trung ương Đảng, Trưởng Ban Nội chính Trung ương;

- Đồng chí Nguyễn Xuân Thắng - Bí thư Trung ương Đảng, Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương;

- Đồng chí Nguyễn Văn Nên, Bí thư Trung ương Đảng, Chủ nhiệm Văn phòng Trung ương Đảng;

- Đồng chí Ưông Chu Lưu, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam;

- Đồng chí Đỗ Bá Ty, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam;

- Đồng chí Phùng Quốc Hiển, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam;

- Đồng chí Vũ Đức Đam, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam;

- Đồng chí Trịnh Đình Dũng, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam;

- Đồng chí Nguyễn Hạnh Phúc, Ủy viên Trung ương Đảng, Tổng thư ký Quốc hội; Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội;

- Đồng chí Đào Việt Trung - Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ nhiệm Văn phòng Chủ tịch nước;

- Đồng chí Mai Tiến Dũng - Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ.

- Đồng chí Bùi Văn Cường, Ủy viên Trung ương Đảng, Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam;

- Đồng chí Đặng Vũ Minh, Bí thư Đảng đoàn, Chủ tịch Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam;

- Đồng chí Đỗ Văn Chiến, Ủy viên Trung ương Đảng, Bộ trưởng – Chủ nhiệm Ủy ban Dân tộc.

Thay mặt một số tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp bao gồm: Hội Hóa học Việt Nam (CSV), Hội KHKT An toàn và Vệ sinh lao động Việt Nam (VOSHA), Liên hiệp các Hội KHKT Hà Nội (HUSTA), Trung tâm Thông tin Tổ chức phi chính phủ (NGO-IC), Trung tâm Nghiên cứu, Đào tạo và phát triển cộng đồng (RTCCD) và Nhóm Hành động vì Công lý, Môi trường và Sức khỏe (JEH), chúng tôi xin kính gửi đến các Đồng chí Lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ và Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lời chào trân trọng.

Là những tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp hoạt động theo qui định của pháp luật, thực hiện chức năng tư vấn, phản biện và giám định xã hội theo Quyết

định số 14/2014/QĐ-TTg ngày 14/2/2014 của Thủ tướng Chính phủ, với nhận thức đầy đủ và sâu sắc về trách nhiệm đối với các vấn đề chung của đất nước, trong những năm qua chúng tôi đã tự nguyện phối hợp với nhau, tham gia tích cực vào việc tư vấn, phản biện, đóng góp ý kiến xây dựng cho nhiều vấn đề đang đặt ra của đất nước, trong đó có vấn đề sử dụng hay nên dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam.

Với sự tham gia của đông đảo hội viên là các nhà khoa học, các chuyên gia, các nhà quản lý trong các lĩnh vực về hóa học, vật liệu, y học, an toàn và vệ sinh lao động, bảo vệ môi trường, bảo vệ người tiêu dùng, hoạt động thông tin, tư vấn về pháp luật và chính sách,..., trong các năm qua, nhất là **từ cuối 2013 đến nay, chúng tôi đã tích cực tham gia hoặc phối hợp với các Bộ, Ngành, với Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, với Tổng Liên đoàn lao động Việt Nam, với Ủy ban Dân tộc,... tổ chức hơn 20 hội thảo khoa học, tọa đàm về các vấn đề liên quan đến amiang trắng.** Thông qua việc nghiên cứu, cập nhật các thành tựu khoa học, các thông tin của các tổ chức thế giới như Tổ chức Y tế thế giới (WHO), Tổ chức Lao động quốc tế (ILO), Tổ chức Nhân dân Australia về y tế, giáo dục và phát triển hải ngoại (APHEDA) cũng như nhiều nhà khoa học của các nước như Úc, Nhật Bản, Mỹ, Canada,..., các cuộc hội thảo đã có sự phân tích sâu sắc về tính năng, công dụng, cũng như những tác hại, sự ảnh hưởng độc hại và nguy hiểm gây nên bệnh tật của amiang, kể cả amiang trắng đến sức khỏe con người. Từ đó, **các hội thảo đã đưa ra những Kết luận và Khuyến nghị cần dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam để bảo vệ sức khỏe người lao động và cộng đồng, đặc biệt là đồng bào các dân tộc ít người, miền núi, bảo đảm cho sự phát triển bền vững của đất nước hiện tại và trong tương lai.** Các Kết luận và Khuyến nghị nói trên đã được gửi đến Chính phủ, các bộ, ngành chức năng và Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Ngoài các Kết luận và Khuyến nghị nói trên, **trong năm 2017, chúng tôi đã có thêm 2 văn bản trình bày một cách đầy đủ, toàn diện các vấn đề liên quan đến việc cần thiết dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta, kèm theo các tài liệu và phụ lục cần thiết gửi đến các cấp lãnh đạo, gồm:**

- Văn bản ngày 31/3/2017 gửi Thủ tướng Chính phủ¹
- Văn bản ngày 5/9/2017 gửi các đồng chí Lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các Ban của Đảng và một số bộ, ngành liên quan².

¹ Văn bản gửi Thủ tướng Chính phủ kiến nghị về dừng sử dụng amiang trắng 31/3/2017

Trên cơ sở xem xét văn bản số 903/BC-BYT ngày 28/8/2014 của Bộ Y tế gửi Thủ tướng báo cáo về tác hại của amiang trắng đối với sức khỏe con người, một số văn bản kiến nghị của Liên hiệp các hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA), đặc biệt là bức thư ngày 5/6/2014 của Tổ chức Y tế thế giới (WHO) và Tổ chức Lao động quốc tế (ILO) gửi Thủ tướng Chính phủ; sau khi xem xét các bản Kết luận và Khuyến nghị của hơn 20 hội thảo cũng như các văn bản trình bày của chúng tôi, Chính phủ đã có những chỉ đạo cụ thể về vấn đề amiang trắng ở nước ta, chủ yếu là:

- Văn phòng Chính phủ đã ban hành công văn số 7307/VPCP-KGVX ngày 19/4/2014 và công văn số 7232/VPCP-KGVX ngày 17/7/2017 **thông báo ý kiến chỉ đạo của các Phó Thủ tướng Chính phủ giao cho các bộ, ngành xây dựng Kế hoạch hành động quốc gia loại trừ các bệnh liên quan đến amiang và xây dựng Lộ trình để thực hiện mục tiêu dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam.**

- Chính phủ đã có chỉ đạo để Đoàn đại biểu **Việt Nam bỏ phiếu ủng hộ đưa amiang trắng vào Phụ lục III của Công ước Rotterdam tại Hội nghị lần thứ 8 (COP8), tháng 5/2017.** {Còn trước đó tại Hội nghị lần thứ 6 của Công ước (COP6), tháng 5/2013) thì Việt Nam nằm trong số 7/154 nước và là nước duy nhất nhập khẩu amiang trắng, đã bỏ phiếu chống. Đến tháng 5/2015, tại Hội nghị lần thứ 7 của Công ước (COP7), do tiếp thu Kiến nghị và có ý kiến chỉ đạo của Chính phủ, Việt Nam đã bỏ phiếu trắng}³

- Ngày 1/1/2018, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 01/NQ-CP về Nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2018, trong đó tại điểm 36 của Phụ lục II kèm theo có ghi rõ: **“Nghiên cứu xây dựng phát triển vật liệu xây dựng cho các công trình ven biển và hải đảo đến năm 2025. Xây dựng lộ trình dừng sử dụng amiang trắng để chấm dứt sản xuất tấm lợp amiang từ năm 2023”.**

Chính phủ đã giao Bộ Xây dựng là cơ quan chủ trì. Cơ quan phối hợp là các cơ quan liên quan và thời gian hoàn thành là năm 2018.

² Văn bản gửi Lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và nhiều bộ, ngành về vấn đề dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam, ngày 5/9/2017

³ Công ước Rotterdam về Thủ tục thỏa thuận thông báo trước đối với một số hóa chất và thuốc bảo vệ thực vật nguy hại trong thương mại quốc tế, nhằm cung cấp cho các nước nhập khẩu quyền chấp thuận trước khi tiếp nhận nhập khẩu các chất nguy hại từ các quốc gia xuất khẩu nhằm bảo vệ sức khỏe con người và môi trường. Công ước được thông qua vào năm 1988 và có hiệu lực từ 2004. Việt Nam đã tham gia Công ước từ năm 2007. Phụ lục III của Công ước là Danh mục các thuốc trừ sâu và hóa chất độc hại bị cấm hoặc hạn chế buôn bán, vận chuyển, sử dụng. Theo nguyên tắc đồng thuận nên tại Hội nghị lần 8 (COP8), tháng 5/2017, tuy Việt Nam bỏ phiếu ủng hộ, nhưng còn 5 nước chống nên vẫn chưa được thông qua.

- Ngày 16/1/2018 tại Hội nghị tổng kết công tác năm 2017 của Bộ Xây dựng, trong phát biểu chỉ đạo tại Hội nghị, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc đã có nói **“Phải dừng việc sử dụng amiang trắng. Tôi nhớ, họp Quốc hội mấy lần, chị Bùi Thị An, nhà khoa học cứ nêu vấn đề này mãi và cũng nêu rằng Bộ Xây dựng cản trở vấn đề mãi. Tôi có trao đổi với anh Phạm Hồng Hà, Bộ trưởng, thì nói rằng việc này có lộ trình do Bộ Xây dựng vạch ra và chậm nhất đến năm 2023 phải chấm dứt sử dụng amiang trắng”**.

- Thực hiện Nghị quyết 01/NQ-CP ngày 1/1/2018 của Chính phủ và các ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng và các Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ Xây dựng đã xây dựng bản Đề án **“Nghiên cứu xây dựng lộ trình dừng sử dụng amiang trắng để chấm dứt sản xuất tấm lợp amiang từ năm 2023”** kèm theo Tờ trình và dự thảo Quyết định phê duyệt đề án của Thủ tướng Chính phủ và đã đưa lấy ý kiến của các bộ, ngành từ tháng 5/2018.

Tuy nhiên, trong quá trình thảo luận về vấn đề dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam và thực hiện chỉ đạo của Chính phủ về vấn đề này, đã xuất hiện một số hoạt động và các ý kiến phản đối việc dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta. Các hoạt động và ý kiến đó diễn ra trong các năm qua chủ yếu trên các mặt sau:

- Trong năm 2014, Bộ Xây dựng (vào thời điểm đó chưa đưa ra quan điểm dừng sử dụng amiang trắng như năm 2017) đã phối hợp với đại diện Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường Quốc hội (do ông Lê Hồng Tĩnh, lúc đó là ủy viên của Ủy ban và sau này là Phó chủ nhiệm Ủy ban KH-CN & MT của Quốc hội khóa XIV) tổ chức 2 cuộc hội thảo vào các ngày 17/6/2014 và 10/12/2014, Tại các Hội thảo này, ngoài đại biểu trong nước, **Ban Tổ chức Hội thảo còn mời một số nhà khoa học nước ngoài có quan hệ với Hiệp hội amiang trắng quốc tế (ICA) dự và phát biểu bày tỏ phản đối việc cấm sử dụng amiang trắng vì họ cho rằng “amiang trắng không gây bất kỳ rủi ro nào cho công nhân, cộng đồng và có thể sử dụng amiang trắng một cách an toàn, có kiểm soát”**, trái ngược hoàn toàn với kết quả nghiên cứu và quan điểm đã được công bố của Cơ quan Nghiên cứu ung thư quốc tế (IARC) thuộc Tổ chức Y tế thế giới (WHO) là **“Tất cả các loại amiang, bao gồm cả amiang trắng đều gây ung thư”** và **“Không có ngưỡng an toàn cho các chất gây ung thư”**. Thông tin do Bộ Xây dựng đưa ra cho thấy tại Hội thảo ngày 10/12/2014 đã có đến 10/12 báo cáo cho rằng amiang trắng hoàn toàn có thể kiểm soát để không gây độc hại cho sức khỏe con người. Các quan điểm đưa ra tại 2 hội thảo này là trái ngược với các Kết luận và Khuyến nghị của hơn 20 hội thảo của các bộ, ngành, các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp đã tổ chức trong hơn 5 năm qua.

- Trong nhiều năm qua, nhất là từ năm 2014 đến nay, Hiệp hội Tấm lợp Việt Nam đã có rất nhiều văn bản gửi các cấp Lãnh đạo Trung ương và tất cả các địa phương để trình bày các ý kiến, quan điểm của Hiệp hội là **Phản đối việc dùng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam, cho rằng amiang trắng không độc hại như WHO nêu ra, rằng có thể sử dụng an toàn, có kiểm soát amiang trắng. Trong nhiều văn bản, Hiệp hội đã đưa ra nhiều thông tin, số liệu sai lệch, không đúng về tác hại của amiang trắng, về số lượng các nước sử dụng amiang trắng, về số chi phí phải chi ra do phải thay thế tấm lợp amiang xi măng bằng tấm lợp không amiang, về bản danh sách các chất độc hại mà amiang trắng được xếp thứ 119, ..., tạo ra một sự phân vân, hiểu lầm về thực trạng tình hình và cơ sở khoa học về amiang trắng.**

Thông qua một số văn bản của Hiệp hội Tấm lợp⁴ và thông qua Hội nghị ngày 28/7/2017 do các Ủy ban của Quốc hội tổ chức⁵, ngoài những thông tin sai lệch như đã nêu, lãnh đạo Hiệp hội còn phát biểu chỉ trích một số tổ chức, cá nhân đã có ý kiến tư vấn việc dùng sử dụng amiang trắng, chỉ trích một số bộ, ngành đã tham mưu cho Chính phủ để chính phủ đã có quyết định Việt Nam bỏ phiếu ủng hộ đưa amiang trắng vào phụ lục III Công ước Rotterdam tại hội nghị lần thứ 8 (COP8) vào tháng 5/2017. **Thậm chí Hiệp hội còn chỉ trích cả lãnh đạo đương nhiệm hiện nay của bộ Xây dựng vì đã thay đổi quan điểm, đồng ý với việc sử dụng amiang trắng vào năm 2023. Tại văn bản (4c), Hiệp hội viết: “Hiệp hội tấm lợp Việt Nam cho rằng đề xuất của Bộ Xây dựng về lộ trình dùng sử dụng amiang trắng để chấm dứt sản xuất tấm lợp amiang từ năm 2023 là không phù hợp với thực tế Việt Nam, không phù hợp với các quy định của pháp luật Việt Nam hiện hành, trái với quan điểm của bộ Xây dựng từ năm 2016 trở về trước, trái với các kết quả nghiên cứu khoa học trong nước và quốc tế, chưa khách quan và phiến diện”. Tại văn bản (4d) Hiệp hội tấm lợp Việt Nam đề nghị: “Dùng triển khai đề án “Lộ trình dùng sử dụng amiang trắng để chấm dứt sản xuất tấm lợp amiang từ năm 2023” mà hiện nay bộ Xây dựng đang triển khai theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ.**

4

Một số văn bản của Hiệp hội Tấm lợp Việt Nam như:

- a- Văn bản số 30/HHTLVN ngày 22/10/2015 gửi Thủ tướng Chính phủ và nhiều bộ, ngành, cơ quan Trung ương, các Đoàn thể, vv....
- b- Văn bản số 17/CV-HHTLVN ngày 17/7/2017 gửi các Ban của Đảng, Quốc hội, các bộ ngành
- c- Văn bản số 12/HHTLVN ngày 7/6/2018 gửi Chủ tịch UBND và Trưởng đoàn đại biểu Quốc hội 63 tỉnh, thành phố
- d- số 19/BC- HHTLVN ngày 23/10/2018 gửi Ủy ban KHCV và MT của Quốc hội và một số Bộ, ngành của HH tấm lợp

⁵ Hội nghị “Việc sử dụng amiang trắng tại Việt Nam và trên thế giới” do Ủy ban Khoa học Công nghệ và Môi trường và Ủy ban Các vấn đề xã hội của Quốc hội tổ chức ngày 28/7/2017

Vào tháng 10/2015, Hiệp hội tấm lợp còn gửi Công văn đến từng người đứng đầu các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp đã tham gia tư vấn, góp ý kiến và tổ chức các hội thảo liên quan đến amiang trắng như chúng tôi đã nêu ở đầu văn bản này, cho rằng các tổ chức trên đã có những phát biểu không đúng sự thật về amiang trắng làm ảnh hưởng đến uy tín, hiệu quả sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp thành viên của Hiệp hội, nên Hiệp hội muốn được làm việc, tập hợp thông tin để làm thủ tục khởi kiện các cá nhân, tổ chức đó.

Trong một số năm qua, đã có một số đoàn cán bộ của nước ta được những người, cơ quan phản đối việc dùng sử dụng amiang trắng tổ chức đi tham quan, khảo sát ở một số nước đang khai thác, sản xuất và xuất khẩu amiang trắng, nhằm mục đích rút kinh nghiệm và chứng minh cho việc có thể “sử dụng an toàn” amiang trắng ở Việt Nam. **Đặc biệt trong các đoàn đó, có hai đoàn đi khảo sát 2 nước, đó là đoàn đi Brazil vào tháng 6/2016 và đoàn đi Liên bang Nga vào tháng 10/2017. Cả hai đoàn đều do ông Lê Hồng Tịnh, Phó Chủ nhiệm Ủy ban KHCN&MT của Quốc hội làm trưởng đoàn.** Hai nước mà đoàn đến vào thời gian đó là hai nước sản xuất, sử dụng và xuất khẩu amiang vào loại lớn nhất thế giới. Sau khi đi về, các đoàn có báo cáo và dựa vào đó, một vài tờ báo đã đưa tin theo hướng chứng minh rằng amiang trắng không độc hại, có thể kiểm soát tốt, có thể sử dụng an toàn. Báo chí còn cho biết ông Lê Hồng Tịnh còn gặp gỡ, làm việc với các bộ, ngành, cơ sở liên quan đến amiang trắng, thăm hiện trường và phát biểu ý kiến chứng tỏ amiang trắng không độc hại (tại hiện trường sản xuất có amiang trắng, ông Tịnh còn vui vẻ thông báo là không cần cả đeo khẩu trang chống bụi). **Đặc biệt sau khi đi Brazil về Ông Lê Hồng Tịnh đã có báo cáo về kết quả chuyến đi, trong đó có đoạn viết “Những thành tựu và nỗ lực của công ty SAMA (công ty cổ phần khai thác sợi amiang trắng lớn nhất Brazil, châu Mỹ la tinh, và lớn thứ 3 thế giới) cho phép khẳng định “Việc khai thác, chế biến và sử dụng amiang trắng một cách có kiểm soát, bảo đảm sức khỏe người lao động và bảo vệ môi trường”. Ông Tịnh còn kiến nghị: “Kinh nghiệm thực tiễn của các quốc gia cho thấy sợi amiang trắng hoàn toàn có thể sử dụng một cách an toàn và có kiểm soát. Vì vậy Chính phủ cần có chính sách ổn định, bỏ lộ trình cấm sử dụng amiang trắng, giúp các nhà máy sản xuất tấm lợp nâng cao dây truyền công nghệ, khép kín và tự động hóa toàn bộ quy trình sản xuất một cách bài bản, bền vững”⁶.**

⁶ Báo cáo kết quả chuyến công tác tại Brazil từ ngày 18 đến ngày 29/8/2016 do ông Lê Hồng Tịnh, trưởng đoàn, ký ngày 31/8/2016

Qua các chuyến đi của ông Lê Hồng Tĩnh và qua kết quả báo cáo chuyến đi của ông cũng như thông tin được một số tờ báo nêu lên, dư luận đặt ra nhiều vấn đề cần được làm rõ, đó là:

+ Có sự băn khoăn, nghi ngờ về động cơ, mục đích, tính trung thực, khách quan của các đoàn khảo sát vì qua các phát hiện, qua báo cáo và kiến nghị của Đoàn cũng như một số thông tin được những phóng viên đi theo Đoàn đưa lên báo đều có xu hướng thiên về 1 phía là ủng hộ việc tiếp tục sử dụng amiang trắng ở Việt Nam.

+ Vì sao đoàn khảo sát của ông Lê Hồng Tĩnh lại chọn những nước sản xuất, sử dụng, xuất khẩu amiang trắng hàng đầu, nơi mà chắc chắn họ không thể khuyến cáo cần dừng sử dụng amiang trắng, mà vì lợi ích của mình, họ sẽ cho kinh nghiệm tiếp tục sử dụng amiang trắng? Vì sao không đi khảo sát một số nước hiện nay có nhiều người bị ung thư và tử vong do amiang trắng, ví dụ như Nhật bản, Australia để có lời khuyên từ thực tiễn?

+ Khi đoàn của ông Lê Hồng Tĩnh đến Brazil vào tháng 8/2016 thì cũng vào thời điểm đang diễn ra cuộc đấu tranh để một năm sau đó (vào tháng 8/2017) có đến 10 bang, trong đó kể cả thủ đô Rio de Janeiro, thành phố lớn nhất là Sao Paulo đã tuyên bố cấm sử dụng amiang trắng. **Đặc biệt ngày 29/11/2017 Tòa án tối cao Brazil đã quyết định cấm sản xuất, thương mại và sử dụng amiang trắng trên toàn lãnh thổ Brazil từ năm 2018. Tòa án tối cao còn tuyên bố coi ý kiến “Sử dụng có kiểm soát amiang trắng” là vi hiến.** Thế nhưng trong báo cáo của đoàn không hề có một thông tin báo trước nào về tình hình này, trong khi lại nói đến nhiều thông tin hàng chục năm trước đó ở Brazil sử dụng tốt amiang trắng.

+ Việc ông Lê Hồng Tĩnh, với tư cách là trưởng đoàn khảo sát ở Brazil và là Phó Chủ nhiệm Ủy ban KHCN&MT của Quốc hội **đề nghị Chính phủ “Bỏ lộ trình cấm amiang trắng” làm cho dư luận không hiểu được cơ chế xử lý ý kiến khác nhau giữa một Ủy ban của Quốc hội với Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ khi đang chỉ đạo các bộ, ngành thực hiện ý kiến của Chính phủ, có hợp lý, đúng nguyên tắc hay không?**

Kính thưa các Đồng chí Lãnh đạo, Chúng tôi trình bày một cách tóm tắt các quan điểm, ý kiến khác nhau và sự chỉ đạo của của Chính phủ về vấn đề dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta như trên đây là với mong muốn cung cấp cho các cấp lãnh đạo những thông tin cần thiết để có thể đưa ra các quyết định đúng đắn, phù hợp với quan điểm của Đảng và nguyện vọng của nhân dân về vấn đề này.

Tuy nhiên, sự việc chưa dừng lại ở đó, mà sau khi Bộ Xây dựng dự thảo đề án về Lộ trình dừng sử dụng amiang trắng từ năm 2023 theo sự chỉ đạo của Chính phủ, thì Hiệp hội tấm lợp Việt Nam và một số nhà máy đang sản xuất tấm lợp amiang xi măng (AC) đã có nhiều văn bản kiến nghị, phản đối gửi đến các cấp lãnh đạo. Từ đó, ngoài việc đã tham gia với Bộ Xây dựng về vấn đề amiang trắng ở nước ta), ngoài việc đã tổ chức Hội nghị **“Việc sử dụng amiang trắng tại Việt Nam và trên thế giới”**⁷, Ủy ban KHCN&MT của Quốc hội còn tổ chức **“Hội nghị giải trình về sử dụng amiang trắng tại Việt Nam”** vào ngày 3/11/2018. Qua theo dõi hội nghị giải trình nói trên, qua thông tin được đưa trên báo chí và qua nội dung **“Báo cáo về việc xem xét, kiến nghị về sử dụng amiang trắng ở Việt Nam”**⁸ do Ủy ban KHCN&MT gửi Chủ tịch Quốc hội, các Phó Chủ tịch và Ủy ban Thường vụ Quốc hội, chúng tôi nhận thấy có nhiều vấn đề đặt ra trong hội nghị và trong bản báo cáo chưa thật rõ ràng, thiếu chính xác, gây thắc mắc trong dư luận. Vì vậy, với trách nhiệm và những hiểu biết, quan tâm sâu sắc đến vấn đề amiang trắng, với tinh thần hết sức xây dựng, tôn trọng sự thật khách quan, trung thực và khoa học, chúng tôi mong muốn được trình bày với các đồng chí Lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam một số ý kiến sau đây:

1. MỘT SỐ Ý KIẾN TẠI HỘI NGHỊ GIẢI TRÌNH CỦA ỦY BAN KHCN&MT CỦA QUỐC HỘI NGÀY 03/11/2018:

Chúng tôi nhận thức rất đầy đủ rằng “Hội nghị giải trình” là một trong những hoạt động quan trọng của Quốc hội để thực hiện một trong 3 chức năng trọng đại của Quốc hội là giám sát tối cao hoạt động của Chính phủ. Bởi vậy, khi biết tin Ủy ban KHCN&MT của Quốc hội có kế hoạch và tổ chức hội nghị giải trình về vấn đề amiang trắng, chúng tôi hết sức chờ đợi, đặt niềm tin tưởng vào cuộc hội nghị này. **Tuy nhiên khi thực tế diễn ra đã có những điều làm chúng tôi hết sức băn khoăn về người được mời dự, cách tiến hành và nội dung được nêu ra trong hội nghị chưa thực sự bảo đảm được tính khách quan, công bằng, chính xác và khoa học của một hội nghị giải trình theo**

⁷ Tại văn bản ngày 05/9/2017 báo cáo các cấp lãnh đạo, chúng tôi đã trình bày ý kiến và có những phân tích về hội nghị và báo cáo sau hội nghị.

⁸ Văn bản số 1149/BC-UBKHCN&MT 14 ngày 26/11/2018 của Ủy ban KHCN&MT Quốc hội khóa 14 về “Báo cáo việc xem xét kiến nghị về sử dụng amiang trắng ở Việt Nam”

như lời ông Chủ nhiệm Ủy ban KHCHN&MT đã nêu trong bài phát biểu khai mạc là: “Hội nghị này là hội nghị giải trình, không phải chỉ có hỏi-đáp mà mang tính khoa học, mọi người đều có cơ hội phát biểu ý kiến”. Xin được nêu những dẫn chứng sau:

1.1. Thành phần được mời dự hội nghị không đầy đủ, thiếu những tổ chức, cá nhân có kiến nghị dùng sử dụng amiang trắng.

Chúng tôi cho rằng, ngoài các đại diện bộ, ngành và các vị đại biểu Quốc hội được mời theo quy định, cần phải mời đủ các thành phần có ý kiến khác nhau thì việc thảo luận, giải trình mới được khách quan, công bằng. **Về phía những tổ chức, cá nhân phản đối dùng amiang trắng thì được mời đầy đủ:** Có mặt ông Võ Quang Diệm (Hiệp hội tấm lợp Việt Nam), ông Lê Văn Tới (Hội Vật liệu xây dựng), ông Bạch Đình Thiên (Viện Môi trường nhiệt đới), bà Lê Thị Hằng (Bệnh viện Xây dựng), ông Lê Văn Nghĩa (Công ty tấm lợp Đông Anh) và những đại biểu này được mời phát biểu trước, đầy đủ. **Còn phía các tổ chức, cá nhân có kiến nghị dùng amiang trắng chỉ có duy nhất 1 người là GS.TS. Nguyễn Việt Bắc, Phó Chủ tịch Hội Hóa học Việt Nam.** Các tổ chức đã có kiến nghị gửi lên Đảng, Quốc hội, Chính phủ... khác như Hội KHKT An toàn và vệ sinh lao động Việt Nam, Liên hiệp các Hội KH&KT Hà Nội, Trung tâm Thông tin Tổ chức Phi chính phủ ... đều không được mời đến dự.

Chúng tôi được biết rằng trước việc theo bản kế hoạch hội nghị số 981, ngày 08/8/2018 của Ủy ban KHCHN&MT không dự định mời một số tổ chức khoa học, Tổng Liên đoàn lao động Việt Nam đã có công văn số 1672/TLĐ ngày 15/8/2018 kiến nghị Ủy ban nên mời thêm các tổ chức và một số nhà khoa học liên quan “**Để Hội nghị giải trình được tổ chức khách quan, công khai, bảo đảm chất lượng chuyên môn khoa học**”, nhưng đề nghị đó không được đáp ứng đầy đủ.

1.2. Việc điều hành buổi Hội nghị không thể hiện được điều mà ông Chủ nhiệm Ủy ban KHCHN&MT đã nói trong lời khai mạc là “mọi người đều có cơ hội phát biểu ý kiến”, mà trái lại có những hạn chế không hợp lý, thiếu khách quan, công bằng.

Theo bản kế hoạch tổ chức hội nghị số 981/KH-UBKHCHN&MT 14 ngày 08/8/2018 của UBKHCHN&MT cũng như chương trình hội nghị được in và phát ngày 3/11/2018 thì Tổng Liên đoàn lao động Việt Nam được yêu cầu giải trình. **Tổng Liên đoàn lao động Việt Nam đã có văn bản dài 13 trang báo cáo đầy**

đủ quan điểm, ý kiến của Tổng Liên đoàn ủng hộ việc dừng sử dụng amiang trắng. Thế nhưng tại hội nghị ngày 3/11/2018, TLĐLĐ không được mời phát biểu là điều khó hiểu, gây nhiều thắc mắc. Điều càng khó hiểu hơn nữa là khi ông Nguyễn Thanh Hà, Phó Cục trưởng, Cục quản lý môi trường y tế có giải trình thêm rằng với hai nhóm thông tin được đặt ra trong hội nghị (về yêu cầu cung cấp thêm thông tin, làm rõ thêm tình hình bệnh tật và yêu cầu nêu bằng chứng và ảnh hưởng của amiang trắng đến sức khỏe con người), tuy trong báo cáo của bộ Y tế đã có nêu nhưng về chi tiết, xin đề nghị 2 đơn vị được Bộ giao có mặt ở đây báo cáo thêm mỗi đơn vị 5 phút. Thế nhưng rất đáng tiếc là ngay lúc đó, ông Chủ nhiệm Ủy ban KHCN&MT lại nói rằng **“mời ai là do chủ tọa, các nhà khoa học sẽ nói sau, bây giờ tôi đề nghị các đại biểu Quốc hội tiếp tục hỏi”**. Và sau khi một số đại biểu Quốc hội hỏi tiếp xong, 2 đơn vị nói trên của bộ Y tế cũng không được phát biểu giải thích bổ sung nữa!

Trong khi đó, những người phản đối dừng sử dụng amiang trắng lại được bố trí phát biểu vào những thời gian rất thích hợp: 3 người phát biểu ngay sau báo cáo giải trình của 2 bộ Y tế và Xây dựng (các ông Võ Quang Diệm, Hiệp hội tấm lợp, ông Lê Văn Tới, Hội Vật liệu xây dựng, ông Lê Văn Nghĩa, công ty Tấm lợp Đông Anh). 2 người còn lại được phát biểu vào giữa các đợt chất vấn là ông Bạch Đình Thiên, Viện Môi trường nhiệt đới và bà Lê Thị Hằng, bệnh viện Xây dựng. Còn đối với GS, TS Nguyễn Việt Bắc, Phó Chủ tịch Hội Hóa học Việt Nam, tuy đã xin đăng ký từ trước xin được phát biểu sớm vì đây là ý kiến duy nhất khác với các quan điểm chống việc dừng sử dụng amiang trắng, nhưng lại được mời phát biểu cuối cùng, chỉ trước hai ý kiến giải thích thêm của Bộ Y tế, Bộ Xây dựng và kết luận của chủ tọa!

Dư luận cho rằng việc điều hành hội nghị giữ quyền chỉ định người phát biểu như trên là có sự thiên vị, thiếu khách quan, không công bằng và không tạo điều kiện phát biểu, tranh luận.

1.3. Như báo Dân trí đưa tin, ông Chủ nhiệm UBKHCN&MT trong phát biểu điều hành đã **“giơ một tấm ảnh lớn chụp một căn nhà có mái lợp bằng tấm lợp xi măng có amiang: “Tôi nói đến cán bộ cao cấp ở đây là bằng một bức ảnh rất sinh động. Đây là ngôi nhà hiện tại của cố Tổng Bí thư Đỗ**

Mười ở xã Đông hội, Thanh trì, Hà Nội”⁹. Chúng tôi thực sự không thể hiểu việc đó có mục đích và ngụ ý gì đối với mọi người dự hội nghị và cả dư luận xã hội đang theo dõi buổi giải trình, tạo nên một áp lực buộc họ phải suy nghĩ, phát biểu thế nào đây cho phải lẽ, thấu lý, đạt tình. **Điều này còn được Ông Lê Hồng Tịnh, Phó chủ nhiệm Ủy Ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường phát biểu thêm khi nói với báo chí rằng “Vậy vấn đề đặt ra là cấm sản xuất hay cấm cả tiêu dùng các sản phẩm có chứa amiang trắng. Nếu nhà nước tiến hành cấm cả việc tiêu dùng thì việc xử lý những công trình như căn nhà của cố Tổng bí thư Đỗ Mười phải xử lý thế nào?”**. Chúng tôi cho rằng việc nêu vấn đề trên như vậy là quá khiên cưỡng, làm khó xử cho mọi người khi phát biểu ý kiến. **Chúng tôi cho rằng, vấn đề mà lãnh đạo Ủy ban KH-CN&MT đặt ra không có gì khó khăn để giải quyết. Đó là: Trước đây, khi đất nước và dân ta còn nghèo, ngay cả nhà của Tổng Bí thư cũng phải lợp bằng tấm lợp amiang- xi măng, nhưng nay khi đất nước đã ra khỏi nghèo nàn, lạc hậu và khi biết được độc hại của amiang, có điều kiện thì có thể thay thế bằng tấm lợp khác không có amiang để an toàn hơn. Tuy nhiên, nếu để bảo tồn di tích lịch sử, chúng ta sẽ giữ căn nhà của Cố Tổng bí thư lại, bảo vệ không để hư hỏng, vỡ nát làm phát tán bụi amiang, để không ảnh hưởng đến sức khỏe những người liên quan, mà vẫn bảo tồn được di tích lịch sử. Nếu giải quyết như vậy, thì chẳng có lý do gì phải đưa điều này ra để lý giải cho việc không thể dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta.**

2. NHỮNG VẤN ĐỀ VỀ NỘI DUNG LIÊN QUAN ĐẾN VIỆC DỪNG SỬ DỤNG AMIANG TRẮNG Ở NƯỚC TA CẦN ĐƯỢC LÀM RÕ:

Trong hội nghị giải trình ngày 3/11/2018 và trong báo cáo của Ủy ban KH-CN&MT gửi Chủ tịch Quốc hội ngày 26/11/2018 có những vấn đề về nội dung đặt ra, mà theo chúng tôi thì còn nhiều ý kiến chưa thể thống nhất, cần làm rõ. **Đó là có những ý kiến cho rằng chưa đủ cơ sở khoa học và pháp lý để đặt ra việc dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta, việc có những thông tin, số liệu được đưa ra tại hội nghị giải trình chưa chính xác, có sự nhầm lẫn và những ý kiến nhận định có tính quy kết, thiên vị là những vấn đề chúng tôi mong muốn được trao đổi thêm, làm rõ. Vì vậy, sau đây chúng tôi xin lần**

⁹ Dân trí.com.vn ngày 5/11/2018 “Chính sách với tấm lợp amiang trắng nhìn từ căn nhà của cố Tổng Bí thư Đỗ Mười”,

lượt trình bày với các Đồng chí lãnh đạo một số ý chủ yếu về các vấn đề đặt ra để kính mong các đồng chí phân tích, xem xét thấu đáo trước khi có những quyết định.

2.1. Trước hết, chúng tôi xin phép nhắc lại ở đây những ý kiến mà chúng tôi đã nêu đầy đủ trong bản báo cáo ngày 5/9/2017 về việc tổ chức hội nghị “Việc sử dụng amiang trắng tại Việt Nam và trên thế giới” do 2 Ủy ban KHCN&MT và Ủy ban về các vấn đề xã hội tổ chức ngày 28/7/2017 và về những ý kiến của Ủy ban KHCN&MT trong báo cáo sau đó tại văn bản số 48/BC-UBKHCNMT14 gửi tới Chủ tịch Quốc hội, thể hiện trong bản phụ lục số I kèm theo văn bản này trích từ báo cáo ngày 5/9/2017 nói trên¹⁰. Sau hội nghị 28/7/2017, chúng tôi đã nghiên cứu kỹ báo cáo số 739/UBCVĐXH14 ngày 1/9/2017 của Ủy ban về các vấn đề xã hội báo cáo Lãnh đạo Quốc hội và thấy rằng có nhiều quan điểm, thông tin được nêu trong báo cáo này khác với quan điểm, ý kiến nêu trong báo cáo số 48/BC-UBKHCNMT14 của Ủy ban KHCN&MT. Chúng tôi hoàn toàn nhất trí với quan điểm, cách đặt vấn đề của Ủy ban về các vấn đề xã hội đối với việc cần dừng sử dụng amiang ở nước ta. Chúng tôi mong Lãnh đạo xem xét đầy đủ các vấn đề nêu trên.

Chúng tôi cũng không hiểu vì lý do gì mà trong hội nghị giải trình ngày 3/11/2018 không có đại diện của Ủy ban về các vấn đề xã hội tham dự, không có bài viết trong báo cáo hội nghị và tất nhiên không có ý kiến phát biểu của Ủy ban tại hội nghị. Điều này là rất đáng tiếc, làm cho tính khách quan bị hạn chế, không tập hợp đủ thông tin cho hội nghị.

2.2. Tại hội nghị giải trình ngày 3/11/2018 và tại báo cáo số 48/BC-UBKHCNMT14 có một số ý kiến cho rằng chưa có đủ cơ sở khoa học để cấm sử dụng amiang trắng ở nước ta. Đây là những ý kiến chủ quan, bị ảnh hưởng bởi quan điểm sai trái của ngành công nghiệp amiang trắng, có những nhầm lẫn về một số thông tin khoa học, đưa ra một vài số liệu không chính xác mà chúng tôi mong muốn được phân tích rõ để các cấp lãnh đạo không bị nhiễu thông tin, có được cơ sở khoa học chính xác khi quyết định chính sách đối với việc sử dụng amiang trắng ở Việt Nam.

Chúng tôi xin phân tích và làm rõ các điểm sau:

¹⁰ Phụ lục I “Một số ý kiến về hội nghị “Việc sử dụng amiang trắng tại Việt Nam và trên thế giới”

a) Tại báo cáo số 1149/BC-UBKHCNMT14 ngày 26/11/2018 gửi lên Chủ tịch Quốc hội, Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường của Quốc hội đã nêu quan điểm như sau: “Chưa có bằng chứng xác thực về ảnh hưởng tới sức khỏe của amiang trắng” và “Cho đến thời điểm hiện nay, qua tất cả công trình nghiên cứu khoa học vẫn chưa phát hiện được ca mắc bệnh nào liên quan đến amiang ở Việt Nam”¹¹. Điều này cũng được Hiệp hội tâm lý Việt Nam trình bày rất nhiều lần từ năm 2014 đến nay, mới nhất là trong báo cáo in trong tập tài liệu của hội nghị giải trình ngày 3/11/2018: “Hiện nay chưa có nghiên cứu nào tìm ra được bằng chứng về bệnh tật do amiang trắng gây ra ở Việt Nam”¹².

Những ý kiến trên là không chính xác, được đưa ra dựa trên ý kiến của một vài nhà khoa học do Hiệp hội amiang trắng quốc tế (ICA) tài trợ để viết bài và phát biểu vì lợi ích của ngành công nghiệp amiang, không đúng sự thật.

Thực tế là những năm 70 của thế kỷ trước, Cơ quan nghiên cứu ung thư quốc tế (IARC) thuộc Tổ chức Y tế thế giới (WHO) đã bắt đầu nghiên cứu độc hại của amiang. Qua 3 tập chuyên khảo các năm 1973, 1977, 1987 và đặc biệt tập chuyên khảo thứ 4 số 100C (được đánh giá năm 2009 và xuất bản năm 2012) đã nêu rõ: “Mặc dù có sự khác biệt về mức độ độc hại trong các nghiên cứu của nhiều tác giả được công bố, nhưng kết luận chung là tất cả các loại amiang, bao gồm cả amiang trắng đều gây ung thư”; “Quan điểm chắc chắn của WHO và IARC dựa trên những đánh giá lặp lại về các bằng chứng khoa học rằng amiang trắng gây ung thư phổi, thanh quản và buồng trứng, ung thư trung biểu mô và bệnh bụi phổi amiang, và ngừng sử dụng tất cả các dạng amiang, kể cả amiang trắng để ngăn ngừa phơi nhiễm với amiang cần được công nhận là cách thức hiệu quả nhất để loại trừ các bệnh liên quan đến amiang”.

Kết luận trên của IARC và WHO là dựa trên những nghiên cứu khoa học của IARC, của nhiều nhà khoa học của nhiều nước trên thế giới được thực hiện trong một thời gian dài hơn 15 năm. Các kết luận trên phản ánh sự đồng thuận quốc tế của các chuyên gia khoa học được WHO mời đánh giá các tác động đến sức khỏe của amiang. **Kết luận và khuyến cáo đó của WHO có ý nghĩa toàn**

¹¹ Như đã dẫn tại mục 8

¹² Như đã dẫn tại 4d

cầu, trong đó có cả Việt Nam và chúng tôi cho rằng đó là cơ sở khoa học quan trọng cho việc xem xét dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta.

b) Để chứng minh cho ý kiến rằng amiang trắng không độc hại, có thể sử dụng an toàn, những thông tin không chính xác sau đây đã được Hiệp hội tám lợp Việt Nam cũng như báo cáo của Ủy ban KHCN&MT đưa ra. Đó là:

b.1) “Trong danh mục các chất độc do Hoa Kỳ xếp loại, amiang trắng xếp thứ 119, đứng sau Chì và Thủy ngân (Chì và Thủy ngân vẫn được sử dụng ở nước ta”¹³. Có đại biểu đã lặp lại ý kiến trên, chất vấn trong hội nghị giải trình là “Vì sao amiang trắng được Hoa Kỳ xếp loại thứ 119, trong khi Chì và Thủy ngân vẫn được sử dụng, chưa cấm, vậy tại sao lại cấm amiang?” Hiệp hội tám lợp cũng nêu như vậy trong nhiều văn bản kiến nghị.

Ở Hoa Kỳ, vào năm 1980, sau khi bỏ lệnh cấm amiang, đã ban hành đạo luật “**Trách nhiệm pháp lý, đền bù, ứng xử, môi trường toàn diện**” CERCLA để điều chỉnh về vấn đề amiang cũng như các chất độc hại khác. Theo đạo luật trên, cơ quan bảo vệ môi trường (EPA) và cơ quan ghi nhận thông tin về chất độc hại và bệnh tật (ATSDR) của Mỹ được giao nhiệm vụ khảo sát, thống kê liên tục, điều đặn có hệ thống các chất độc hại tại các cơ sở sản xuất. Việc khảo sát theo 3 tiêu chí: (1). Tần suất xuất hiện chất đó trong cơ sở sản xuất; (2). Mức độ độc hại của chất đó; (3) Mức độ phơi nhiễm của chất đó đối với con người (bao gồm nồng độ trong môi trường và thực trạng phơi nhiễm). Mỗi tiêu chí được cho tối đa 600 điểm. Chất có tổng số điểm cả 3 tiêu chí cao thì xếp lên trên, tạo thành một bản “**Danh sách các chất ưu tiên**”, ký hiệu SPL (Substance Priority List). Có lúc bản đó được gọi là “**Danh sách các chất ưu tiên quốc gia**”, ký hiệu là NPL (Natinonal Priority List).

Cứ 2 năm 1 lần, kể từ năm 1991 đến nay Mỹ công bố điều đặn bản SPL, đến nay đã có bản SPL của năm 2017 (Trong khi đó thì bản danh sách mà Hiệp hội tám lợp công bố và được Ủy ban KHCN&MT nhắc lại là bản năm 2007. Còn chúng tôi đã có bản tới 2017). Trong tài liệu của mình, ATSDR đã nói rõ rằng “**Cần lưu ý rằng bản danh sách ưu tiên này (SPL) không phải là danh sách các chất “độc nhất” mà đây là sự lập thứ tự ưu tiên đối với các chất căn cứ theo sự kết hợp giữa tần suất xuất hiện của chúng, mức độ độc hại**

¹³ Như đã dẫn tại 8

của chúng và nguy cơ con người tiếp xúc với chúng tại cơ sở trong bản danh sách NPL”. “Nhu vậy, có khả năng trong SPL này có sự xuất hiện chất có mức độ độc hại thấp nhưng vì có tần suất xuất hiện cao và do đó có nguy cơ cao đối với con người tiếp xúc nên lại được xếp lên trên. Mục tiêu của bản SPL là nhằm đưa ra hướng dẫn lựa chọn chất nào sẽ là đối tượng phải lập hồ sơ theo dõi độc hại mà ATSDR phải chuẩn bị”¹⁴

Qua phân tích trên, rõ ràng SPL (NPL) không phải là “Danh mục các chất độc do Hoa Kỳ xếp loại” như ý kiến đã nêu. Điều này chứng tỏ có sự nhầm lẫn cơ bản, không hiểu hoặc cố ý giải thích sai bản chất vấn đề để nhằm biện minh cho việc phản đối cấm sử dụng amiang trắng, vì amiang trắng xếp thứ 119 kia mà! Với cách giải thích như vậy của những người phản đối cấm amiang trắng nói trên thì chất có thứ tự ở dưới (số càng lớn) thì càng ít độc hại, vậy thì phải lý giải sao khi ngay chính trong bản danh mục được đưa ra của 2007, amiang nâu (amosite asbestos) được xếp thứ 131, nghĩa là còn ít độc hơn amiang trắng được xếp thứ 119! Cũng trong bản đó, Uranium 233 được xếp thứ 178, lại càng ít độc hơn! Còn trong bản SPL 2017 thì amiang trắng vẫn xếp thứ 119, amiang nâu thứ 124 còn Uranium 233 xếp thứ 239.¹⁵

Chúng tôi xin phép không bình luận thêm vì những gì đã nêu trên đây đã chứng minh rõ ràng sự nhầm lẫn về khoa học, sự sai lệch về thông tin và các biện luận không chính xác kèm theo.

b.2) Để chứng minh cho việc amiang trắng không độc hại và vẫn còn rất nhiều nước dùng, Hiệp hội tám lợp trong nhiều văn bản và Ủy ban KH-CN&MT trong báo cáo ngày 26/11/2018 đã đưa ra thông tin: “Hiện nay đang còn 139 quốc gia và vùng lãnh thổ chưa cấm amiang trắng, trong đó có các nước G7 và G20 như Mỹ, Canada, Liên Bang Nga, Ấn Độ, Trung Quốc và các nước Đông Nam Á”¹⁶ “Trên thế giới, phần lớn các Quốc gia đều cho phép sử dụng amiang trắng và các sản phẩm có chứa amiang, trong đó có “Các nước công nghiệp phát triển thuộc nhóm G7 có Mỹ, Canada; Các nước thuộc nhóm G20 có các nước Liên bang Nga, Mexico, Brasil,... Chỉ có

¹⁴ Support document to the 2017 Substance Priority List – ATSDR – August 2017

¹⁵ Phụ lục II: Danh mục các chất ưu tiên SPL 2007 và 2017

¹⁶ Như đã dẫn 4d.

khoảng 60 quốc gia (15% dân số toàn cầu) cấm sử dụng các loại sợi amiang”¹⁷

Thông tin đưa ra trên đây là không chính xác, không cập nhật, tạo ra sự hoang mang, hiểu nhầm thực trạng hiện nay. Chúng tôi xin nêu rõ vấn đề này như sau:

Theo số liệu mới nhất được WHO, ILO, tổ chức nhân dân vì y tế, giáo dục và phát triển hải ngoại Australia (APHEDA) và của Cục khảo sát địa chất của Mỹ (USGS) công bố cho thấy:

- Hiện nay đã có **66 nước công bố cấm sử dụng amiang trắng¹⁸**. So cuối thế kỷ trước chỉ mới có 18 nước thì nay đã tăng lên 3,67 lần. Trong số các nước nói trên, phải kể đến 2 nước là Canada và Brasil là 2 nước trước đây khai thác, sản xuất, sử dụng và xuất khẩu amiang thuộc nhóm lớn nhất trên thế giới thì hiện nay **Brasil đã chính thức cấm sản xuất, thương mại và sử dụng amiang trắng trên toàn quốc từ đầu năm 2018 theo quyết định của Tòa án Tối cao Brasil ngày 29/11/2017 (Điều đáng tiếc là trong báo cáo ngày 26/11/2018, Ủy ban KHCN&MT vẫn đưa Brasil là nước đang sử dụng amiang trắng!).** Còn Canada từ năm 2012 đã ngừng khai thác amiang và đóng cửa Viện amiang trắng và **Thủ tướng Canada Justin Trudeau vào tháng 4/2016 đã phát biểu “Những hậu quả do amiang trắng gây ra cho công nhân vượt xa những giá trị mà nó đem lại, một lệnh cấm là cần thiết” và đã triển khai các thủ tục pháp lý để cấm sử dụng amiang vào 2018.**

- Với nước Mỹ, tuy bỏ lệnh cấm amiang vào 1980 và thay bằng đạo luật “**Trách nhiệm pháp lý, đền bù, ứng xử môi trường toàn diện**” (CERCLA), nhưng theo đạo luật này, nếu xảy ra hậu quả thì sẽ bị xử phạt và phải đền bù rất nặng nề. Vì vậy, lượng amiang trắng sử dụng ở Mỹ giảm rất lớn từ 350.000 tấn năm 1980 xuống còn 343 tấn năm 2015, giảm chỉ còn 0,098% so 1980.

- Số nước còn sử dụng amiang trắng cũng càng ngày càng giảm dần. Lượng amiang trắng trên toàn cầu đã giảm đi một nửa, từ thời kỳ đỉnh điểm khoảng 4,8 triệu tấn/1 năm vào những năm 80 thế kỷ trước, xuống còn khoảng 2 triệu tấn/ 1 năm vào những năm gần đây. **Theo số liệu của Cục khảo sát địa chất Mỹ, các nước Châu Á đang trở thành mục tiêu tiếp thị của ngành công**

¹⁷ Như đã dẫn 8.

¹⁸ Phụ lục III: Danh sách các nước cấm sử dụng amiang trắng

nghiệp amiang. Trung bình hàng năm, trong giai đoạn 2011-2014, các nước Châu Á và Trung đông tiêu thụ khoảng 90% lượng amiang trắng thế giới. Số liệu năm 2014 cho thấy chỉ có 31 nước được nêu đích danh tiêu thụ đến 99.95% lượng amiang trắng của toàn thế giới (2.001.111/2.010.000 tấn). Trong đó 17 nước Châu Á và Trung Đông tiêu thụ đến 1.760.000 tấn amiang, chiếm 87.56% của toàn thế giới. Việt Nam là 1 trong số 7 nước tiêu thụ amiang nhiều nhất trên thế giới, sử dụng trên 50.000 tấn/ năm. Số còn lại chỉ 8.889 tấn cho 44 nước sử dụng tính trung bình khoảng 200 tấn/ năm.¹⁹

Qua 3 dẫn chứng và phân tích trên cho thấy **làm gì có đến 139 nước trên thế giới đang sử dụng amiang trắng?** Làm phép toán bằng cách lấy tổng số quốc gia trên thế giới trừ đi số đã cấm được hiệu số là những nước còn lại và theo biện luận của những người phản đối cấm amiang là tất cả đều đang còn sử dụng amiang trắng, bất kể các nước đó có dùng hay không!

Phân tích sâu hơn, các nước G7 chỉ còn Mỹ đang sử dụng khoảng 300-400 tấn amiang trắng/1 năm trong công nghiệp vũ trụ và quốc phòng, còn lại 6 nước kia đã cấm. Về G20, đã có 14 nước cụ thể là Argentina, Australia, Brasil, Ả-rập Xê-út, Nam Phi, Hàn Quốc, Thổ Nhĩ Kỳ, và Liên minh Châu Âu (EU), Canada, Đức, Pháp, Nhật, Ý, Anh đã cấm, còn lại chỉ có 6 nước, kể cả Mỹ còn sử dụng amiang trắng mà thôi (Nga, Trung Quốc, Ấn Độ, Mexico, Indonesia và Mỹ).

Vậy thì sao lại có thể lập lờ nói là các nước G7, G20... không cấm amiang? Sao lại quy cho tất cả các nước còn lại trên thế giới (Trừ số nước đã cấm) đều là những nước còn sử dụng amiang trắng, bất kể có biết họ có dùng hay không?

C) Phân tích rõ quan điểm sai trái rằng amiang trắng không độc hại, có thể sử dụng an toàn amiang trắng: Những người phản đối cấm sử dụng amiang thường nêu tên 1 số nhà khoa học độc lập, mà một số người đó đã được mời sang Việt Nam dự hội thảo về amiang (Do Bộ Xây dựng, Hiệp hội tấm lợp VN và Ủy Ban KHCN&MT tổ chức năm 2014) và họ đã phát biểu ủng hộ việc tiếp tục sử dụng amiang trắng. Những người đã sang Việt Nam gồm TS. Jacques Dunnigan (Canada), TS. David Bernstein (Thụy Sĩ), TS. John Anthony Hoskin

¹⁹ Phụ lục IV: Bảng danh sách các nước tiêu thụ amiang trắng trên thế giới giai đoạn 2011-2014 – Cục khảo sát địa chất Mỹ USGS

(Anh) là những người đã được Hiệp hội amiang trắng Quốc tế (ICA) tài trợ để viết bài và phát biểu phục vụ cho quan điểm và lợi ích của ngành công nghiệp amiang, phản đối việc cấm amiang trắng. **Những người này đã được nêu tên trong 1 bài báo nhan đề “Những nhà khoa học giúp cho ngành công nghiệp amiang bán amiang” và “Ngành công nghiệp amiang có tiền, nhưng tiền không mua được uy tín khoa học”,** cùng với 8 người khác, trong đó có Bà Lê Thị Hằng (Việt Nam) là những báo cáo viên chính tại hội nghị quảng bá cho việc sử dụng amiang trắng tại Ấn Độ vào ngày 3-4/12/2013 do Hiệp hội amiang trắng quốc tế tổ chức.²⁰

Ủy ban chính sách chung của Hiệp hội dịch tễ học Quốc tế (JPC-SE) cũng đã ra tuyên bố **“Tương tự như ngành công nghiệp thuốc lá, ngành công nghiệp amiang đã tài trợ và điều khiển các nghiên cứu để đưa ra các kết luận có lợi cho ngành này... Các cơ quan khoa học uy tín và độc lập đã phản đối các lập luận sai trái đó vì chúng mang tính sai sót, lừa dối và nguy hiểm.”**²¹

Những điều nêu trên đây đã giải thích rõ vì sao trong nhiều văn bản của mình kể cả văn bản mới nhất ngày 23/10/2018 có ở trong tài liệu của hội nghị giải trình, Hiệp hội tấm lợp Việt Nam đều nêu tên, quan điểm, ý kiến của các vị nói trên vào trong báo cáo của mình để chứng minh cho quan điểm của Hiệp hội tấm lợp là amiang trắng không độc hại và có thể **“Sử dụng an toàn amiang trắng”** theo đúng như ICA đã nói để bảo vệ lợi ích của mình.

Chúng tôi xin nêu lên ở đây quan điểm của Tổ chức lao động quốc tế ILO về amiang: Năm 1986, ILO đã có Công ước số 162 nêu rõ cấm amiang nâu và xanh và trong khi amiang trắng chưa bị cấm thì phải có biện pháp nghiêm ngặt để **“Bảo đảm an toàn trong sử dụng amiang trắng”**. Thế nhưng ngành công nghiệp amiang đã đánh tráo thuật ngữ **“An toàn trong sử dụng”** thành **“Sử dụng an toàn”** và Hiệp hội tấm lợp Việt Nam cũng đã nói theo như vậy. **Vì vậy, ngày 1/6/2006 ILO đã có nghị quyết liên quan đến amiang nêu rõ việc loại bỏ việc sử dụng amiang trắng là cách hiệu quả nhất để bảo vệ người lao**

²⁰ Phụ lục V. Right onCanada.ca. Kathleen Ruff: “Scientists who hell asbestos industry sell asbestos” Thu, Nov 21, 2013

²¹ Position Statement on Asbestos from the Joint Policy Committee of The Societies of Epidemology. June. 4.2012

động và không được sử dụng công ước 162 để biện minh cho việc tiếp tục sử dụng amiang trắng.

Hội nghị quốc tế về giám sát và kiểm soát các bệnh liên quan đến amiang tổ chức từ 10-13/2/2014 tại Helsinki đã ra “**Tuyên bố Helsinki 2014**” có đoạn nêu rõ: “**Nhằm ngăn chặn dịch bệnh liên quan tới amiang không lặp lại với người lao động và cộng đồng ở các nước đang phát triển thì việc ngừng sử dụng amiang là rất cần thiết.**” (Cần nhớ rằng tuyên bố ra năm 2014, sau khi amiang nâu và xanh đã cấm được mấy chục năm rồi nên đây là amiang trắng).²²

Như vậy, rõ ràng là cuộc đấu tranh mà Hiệp hội amiang trắng quốc tế ICA chống lại các quan điểm của WHO, ILO và các nhà khoa học chân chính vẫn chưa kết thúc khi lợi nhuận của các nhà sản xuất và xuất khẩu amiang trắng vẫn còn mang lại cho họ những khoản tiền kèch xù. Dùng quan điểm của ICA để biện minh cho việc phản đối dùng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam cần được phê phán mạnh mẽ.

d) Về thực trạng tình hình sức khỏe, bệnh tật liên quan đến amiang trắng ở Việt Nam.

Amiang trắng được sử dụng ở nước ta đã hơn 50 năm, chủ yếu để sản xuất tấm lợp amiang – xi măng (tấm lợp AC). Đến nay, đã có hàng tỷ m² tấm lợp AC được dùng lợp nhà ở các vùng nông thôn, miền núi, vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Tuy vậy, việc nhận biết tính chất độc hại của nó thì chỉ mới được đặt ra trong vài chục năm nay.

Đã có một số đề tài nghiên cứu lên quan đến amiang như các đề tài của Trường Đại học Xây dựng, Viện bảo hộ lao động, Tổng liên đoàn lao động Việt Nam, Cục Quản lý Môi trường Y tế - Bộ Y tế, Bệnh viện Xây dựng. Đã có một số thông tin từ các đề tài cho biết thực trạng về môi trường trong các cơ sở sản xuất tấm lợp AC và tình hình bệnh tật có liên quan đến amiang, song còn rất lẻ tẻ, chưa có hệ thống và chưa được công bố rộng rãi.

Bộ Y tế, cơ quan quản lý nhà nước về sức khỏe nhân dân cho biết qua báo cáo của 9 trung tâm ghi nhận ung thư và của bệnh viện Phạm Ngọc Thạch trong giai đoạn 1987-2017 đã có 193 trường hợp được chẩn đoán ung thư trung biểu mô (Theo Tổ chức Y tế Thế giới thì 80% ung thư trung biểu mô là do amiang).

²² Helsinki Declaration 2014 – Finish Institute of Occupational Health and International commission on OHE, Filand.

Mới gần đây nhất, trên tạp chí “International Journal of Occupational and Environmental Health” có đăng kết quả công trình nghiên cứu về ung thư trung biểu mô (bệnh đặc trưng của phổi nhiễm amiang) do nhóm các nhà khoa học thuộc Đại học Sydney (Australia), Cục Quản lý Môi trường y tế, Viện nghiên cứu ung thư quốc gia và Bệnh viện ung thư quốc gia (Việt Nam) công bố 148 trường hợp ung thư trung biểu mô ghi nhận được từ 9 trung tâm ghi nhận ung thư của Việt Nam.

Trong tình hình đó, Ủy ban KH&MT trong báo cáo của mình đã cho rằng **“Chưa có bằng chứng xác thực về ảnh hưởng tới sức khỏe của amiang trắng ở Việt Nam”** **“Cho đến thời điểm hiện nay, qua tất cả các công trình nghiên cứu khoa học vẫn chưa phát hiện được ca mắc bệnh nào liên quan đến amiang trắng tại Việt Nam”**

Qua vấn đề nêu trên, chúng tôi xin có ý kiến như sau:

- Tuy còn ít đề tài nghiên cứu và kết quả chưa nhiều, **nhưng không phải là không có bất kỳ ca bệnh nào liên quan đến amiang ở nước ta. Các số liệu mà Cục Quản lý Môi trường Y tế công bố đã cho thấy điều đó.**

- Chúng tôi cũng thấy rằng số lượng đề tài nghiên cứu còn rất ít, lẻ tẻ, không có sự liên kết đồng bộ, có hệ thống, có chỉ đạo trong thời gian dài về tác hại của amiang trắng ở nước ta (mà bệnh do amiang lại có thời gian ủ bệnh rất dài có thể lên tới 40 năm). **Các đề tài mới chỉ là những lát cắt ngang trong thời gian nghiên cứu ngắn, chứ chưa có nghiên cứu dịch tễ học theo dõi trong hàng mấy chục năm về tác hại của amiang lên con người, cho nên số liệu có được chưa nói lên được đầy đủ tình trạng thực tế bệnh tật do amiang gây ra ở nước ta** (các nước Úc, Nhật Bản có sự theo dõi hệ thống trong thời gian dài nên số liệu của họ rất đầy đủ, thể hiện đúng thực trạng.)

- Hiện nay, **nước ta chưa có một tổ chức nào được giao nhiệm vụ đăng ký theo dõi, thống kê những người có tiếp xúc với amiang trắng trong suốt cuộc đời từ khi còn trẻ, bắt đầu tiếp xúc với amiang, cho suốt quá trình làm việc và cho đến tận lúc nghỉ hưu và đến cuối cuộc đời. Có như vậy thì mới mong có đầy đủ thông tin, số liệu thực tế.**

- Trong thực tế, có những hạn chế như vậy, nhưng chúng ta cũng không thể vin vào đó để đưa ra kết luận là Việt Nam không có người bị bệnh do amiang. **Không thể nói “Người Việt Nam miễn nhiễm với amiang” được bởi**

vì cơ chế bệnh tật do amiang gây ra đối với con người đã được nghiên cứu, chứng minh cho toàn cầu, không thể ngoại trừ người Việt Nam”

Trước tình hình như đã nêu trong mục 2.2 này, chúng tôi xin phép đi đến kết luận sau đây:

Về mặt khoa học, những kết luận, khuyến cáo của WHO về tác hại gây bệnh của amiang là hoàn toàn đúng đắn, cần phải ngừng tiếp xúc với amiang để ngăn ngừa tác hại của nó là biện pháp quan trọng. Chúng ta chưa có số liệu thống kê đủ lớn để chứng minh người VN bị các bệnh do amiang gây ra, không phải do chúng ta không có tình trạng đó, mà do chúng ta chưa có điều kiện và chưa thể điều tra, khảo sát, đánh giá để có số liệu đầy đủ. Vì vậy, chúng ta có quyền “suy đoán khoa học” là người Việt Nam cũng có cơ chế bị ảnh hưởng tác tại của amiang trắng như người của các nước khác trên thế giới và vì thế Việt Nam cũng sẽ chịu hậu quả bệnh tật do amiang gây ra nếu chúng ta vẫn tiếp tục để cho người lao động và cộng đồng tiếp xúc với amiang trắng. Vì vậy, cần có quyết định sớm dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam. Đó là biện pháp phòng ngừa cho cả hiện tại và tương lai.

2.3. Tại hội nghị giải trình và tại báo cáo của Ủy ban KHCHN&MT, có một số ý kiến cho rằng chưa đủ cơ sở pháp lý cho việc dừng sử dụng amiang trắng ở Việt Nam. Các ý kiến đó còn dẫn ra một số văn bản Luật, trong đó có Luật Đầu tư năm 2014 với các điều 6,7,8 có những quy định cụ thể về điều kiện kinh doanh mà trong đó kinh doanh sản phẩm amiang trắng thuộc nhóm Serpentin là ngành nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện (Phụ lục 4, Luật Đầu tư). **Từ đó, những người phản đối cấm amiang trắng lý luận rằng đặt ra vấn đề cấm amiang trắng là vi phạm pháp luật. Thậm chí Hiệp hội tám lợp còn dẫn chứng rằng theo ý kiến của bộ Tư pháp thì đưa ra lộ trình dừng sử dụng amiang trắng không thuộc thẩm quyền của Chính phủ. Cũng còn có ý kiến của một đại biểu trong cuộc họp giải trình cho rằng việc các bộ, ngành các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp tổ chức các cuộc hội thảo lấy ý kiến để kiến nghị Thủ tướng dừng sản xuất amiang trắng là không đúng luật.**

Về vấn đề này, chúng tôi xin có ý kiến như sau:

- Văn bản pháp luật, từ các luật, quy định dưới Luật cho đến Hiến pháp đều được xây dựng dựa trên cơ sở quan điểm, đường lối chính sách của Đảng ta, thể chế chính trị của nước ta và nguyện vọng, quyền và lợi ích chính đáng của

nhân dân ta. Trong quá trình phát triển của đất nước, có những vấn đề đã được quy định trong các văn bản pháp luật không còn phù hợp thì sẽ được Đảng, Nhà nước ta tiến hành nghiên cứu, sửa đổi và thông qua cấp có thẩm quyền (Quốc hội, Chính phủ, Bộ, Ngành) phù hợp để sửa đổi, phê duyệt và ban hành.

Theo nguyên tắc đó, trước đây mấy chục năm khi đất nước ta còn nghèo, dân ta còn đói khổ, lại do chúng ta chưa có nhiều loại vật liệu cũng như tác hại của amiang nên amiang được dùng rộng rãi, chủ yếu là để làm tấm lợp AC để lợp nhà cho người dân. Nay đời sống dân đã khá lên, đất nước ra khỏi nghèo nàn, lạc hậu, lại với quan điểm rất nhân văn và quan trọng của Đảng ta coi sức khỏe của nhân dân là vốn quý nhất, đồng thời lại được thế giới, đặc biệt là WHO và nhiều nước cho biết rõ tác hại của amiang thì việc cần thay thế tấm lợp AC bằng tấm lợp không amiang và dừng sử dụng amiang trắng trở thành một yêu cầu cấp thiết. **Do đó việc đề xuất dừng sử dụng amiang trắng là vô cùng chính đáng, vừa hợp với đường lối của Đảng, vừa bảo vệ được sức khỏe nhân dân thì sao lại gọi là vi phạm pháp luật, không có cơ sở pháp lý. Nếu phải có văn bản quy định cấm rồi thì mới hợp pháp, vậy còn phải đặt ra vấn đề làm gì nữa. Lý luận của những người phản đối cấm amiang đưa ra thật vô lý, phi logic và không thể chấp nhận được.**

- Tất nhiên quá trình đề ra các quyết định pháp lý thì phải đúng theo các quy trình, thủ tục quy định. Vì vậy vấn đề đặt ra để nghiên cứu, kiến nghị, xem xét là cả một quá trình, sao lại cho rằng các đề xuất kiến nghị, các hội thảo khoa học lấy ý kiến của các Bộ, ngành, các nhà khoa học, để thực hiện quá trình đó là không đúng luật. Quá trình thảo luận để đưa ra đề xuất, kiến nghị gửi lên Chính phủ như vừa qua là đúng luật. **Việc Bộ Tư pháp, một đơn vị thuộc Chính phủ lại đi phê phán vấn đề xem xét dừng sử dụng amiang trắng của Chính phủ mới là không đúng cơ chế, chức trách của mình.** Lẽ ra, Bộ Tư pháp phải báo cáo Chính phủ, xin ý kiến Thủ tướng và tham mưu cho Chính phủ vấn đề này chứ không thể nói như vậy để làm cơ sở cho những người phản đối cấm amiang trắng, trong đó có Hiệp hội Tấm lợp Việt Nam dựa vào đó để phê phán Chính phủ một cách tùy tiện, vô nguyên tắc.

- Đi sâu vào vấn đề, chúng tôi xin phân tích rõ “**Theo điểm 1, điều 19 của Luật Hóa chất năm 2007 thì “Hóa chất cấm là hóa chất đặc biệt nguy hiểm thuộc danh mục hóa chất cấm do Chính phủ quy định”** Theo điều này, **thẩm quyền cấm amiang trắng (hóa chất cấm) là của chính phủ, sao lại**

bảo là không đúng thẩm quyền? Còn nếu muốn đưa việc kinh doanh, sản xuất tấm lợp có chứa amiang hiện đang thuộc ngành nghề kinh doanh có điều kiện sang ngành nghề bị cấm thì theo điều 6,7,8 của Luật Đầu tư, nếu Chính phủ có chủ trương cấm kinh doanh amiang trắng thì Chính phủ sẽ rà soát các ngành nghề đó và trình Quốc hội xem xét, sửa đổi. **Chính phủ đang trong quá trình giao bộ Xây dựng dự thảo Lộ trình dừng sử dụng amiang trắng và khi đã nhất trí thì Chính phủ sẽ thực hiện trình tự, thủ tục để báo cáo Quốc hội. Vậy vì sao khi Chính phủ đang trong quá trình xem xét lại cho là không có cơ sở pháp lý, không đúng luật. Đó là một nhận định sai, có tính quy kết, áp đặt.**

- Có một vài ý kiến còn cho rằng việc cấm amiang trắng có mâu thuẫn với các nguyên tắc thương mại trong khuôn khổ WTO không? Làm rõ vấn đề này, chúng tôi xin có ý kiến như sau: Việc cấm amiang trắng không mâu thuẫn với các nguyên tắc thương mại của WTO. Theo thông tin mà WTO đưa ra ngày 12/3/2001 đã có trường hợp đưa ra WTO vào năm 2001 khi Canada khởi kiện chống lại Liên minh Châu Âu về lệnh cấm amiang của Pháp. WTO đã quyết định rằng Quốc gia có quyền cấm amiang “nhằm bảo vệ con người...cuộc sống, sức khỏe” theo giải nghĩa của Điều XX (b) của GATT 1994²³

Sự phân tích và xem xét đúng đắn của Chính phủ về vấn đề amiang trắng dựa trên cơ sở các ý kiến của đông đảo các bộ, ngành, các tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp và đông đảo các nhà khoa học đã dẫn đến sự chỉ đạo đúng đắn như vừa qua. Chúng tôi mong Lãnh đạo Đảng, Quốc hội lắng nghe ý kiến để tạo điều kiện cho Chính phủ thực hiện đúng trách nhiệm của mình trước Đảng và nhân dân.

2.4. Về vấn đề nghiên cứu sản xuất tấm lợp không có amiang thay thế cho tấm lợp amiang – xi măng (AC)

Từ sau năm 2001, khi Thủ tướng Chính phủ ban hành quyết định 115/2001/QĐ-TTg có đề cập đến việc sẽ dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta từ năm 2004, Viện Công nghệ Bộ Công thương lúc đó đã bắt tay thực hiện đề tài cấp nhà nước KC.06.15 “Nghiên cứu, thiết kế, chế tạo và thử nghiệm

²³ WTO “European Communities – Measures affecting Asbestos and Asbestos containing Product” WT/DS135/AB/R March 12,2001
Sự thật về amiang trắng – Bi kịch sức khỏe và thảm họa kinh tế - APHEDA – Hà Nội, 2018

dây chuyên sản xuất tấm lợp không sử dụng amiang”. Năm 2005, đề tài đã nghiệm thu thành công và sau đó đã có tiếp dự án sản xuất thử nghiệm cấp nhà nước, mã số KC.03.DA.03/11-15 “Hoàn thiện công nghệ chế tạo dây chuyên tấm sóng, tấm phẳng không amiang năng suất 3 triệu m²/năm” đã được thực hiện. Kết quả nghiên cứu, sản xuất đã thành công và sản phẩm đã đạt tiêu chuẩn của Nhật Bản JISA 5430:2014 (Việt Nam chưa có tiêu chuẩn loại này) và năm 2008 đã có hàng trăm ngàn m² tấm lợp không amiang xuất khẩu sang Hàn Quốc, Ấn Độ, Châu Phi, Ai Cập.

Tuy vậy, vì là sản phẩm mới, lại bị cạnh tranh với tấm lợp AC giá rẻ hơn (Tấm lợp không amiang có giá thành cao hơn tấm lợp AC khoảng 15-30%), lại không có chính sách cụ thể để khuyến khích, nuôi dưỡng, hỗ trợ để cho sản phẩm mới ngày càng có chất lượng tốt hơn, giá thành rẻ hơn, cho nên không được phát triển mạnh mẽ. Một số cơ sở tham gia sản xuất sản phẩm mới này cũng không được ưu ái gì hơn nên buộc phải quay về sản xuất tấm lợp AC.

Vin vào các thực tế đó, Hiệp hội tấm lợp Việt Nam đã cho rằng các nghiên cứu trên đã thất bại, phê phán và tỏ ra vui mừng khi một số nhà máy tham gia sản xuất sản phẩm mới trở lại sản xuất tấm lợp AC hoặc đóng cửa, rồi cũng từ đó để nói ta chưa có tấm lợp không amiang thay thế vì nghiên cứu không thành công!

Về vấn đề này, chúng tôi tin rằng nếu được nhà nước tạo điều kiện, có chính sách hỗ trợ thì chắc chắn tấm lợp không amiang sẽ phát triển hạ giá thành và sẽ được người tiêu dùng đón nhận như đã được một số nước đón nhận, nhập khẩu sản phẩm này.

2.5. Trong báo cáo ngày 26/11/2018 của Ủy ban KH-CN&MT của Quốc hội còn đề cập một vài vấn đề mà theo chúng tôi là chưa chính xác, thiếu khách quan và có hướng phê phán, quy kết. Chúng tôi xin nêu các điểm sau đây:

- Báo cáo cho rằng từ năm 2017 đến nay, xu hướng sản xuất tiêu thụ tấm lợp AC giảm đáng kể là **“Do khuyến cáo của WHO, do tuyên truyền xấu về amiang trắng khi chưa có bằng chứng, do đề án mà bộ Xây dựng dự thảo”**. Đây là nhận định rất chủ quan, không chính xác phê phán cả WHO, cả Bộ Xây dựng – mà gián tiếp là sự chỉ đạo của Chính phủ và cả do tuyên truyền xấu. Là một tổ chức chuyên môn có trách nhiệm của Liên hiệp Quốc, WHO đã có nhiều khuyến cáo có giá trị toàn cầu được chấp nhận như các vấn đề về HIV/AIDS, JICA, EBOLA,... Vì vậy, không nên vội vã kết luận khuyến cáo của WHO về

amiang trắng là sai, gây ảnh hưởng xấu; Còn đề án mà Bộ Xây dựng đưa ra là thực hiện sự chỉ đạo của Chính phủ, càng không thể cho là sai và đổ lỗi cho nó. Kết luận vội vã “Do tuyên truyền xấu” cần được cơ quan có thẩm quyền của Đảng và Chính phủ đánh giá.

- Báo cáo nêu **“Nhóm nghiên cứu khác (muốn chỉ những nhà khoa học nghiên cứu và cho rằng amiang trắng độc hại) cho rằng amiang bao gồm cả amiang trắng là tác nhân gây ung thư và khi hít phải dù chỉ một sợi cũng dẫn tới cái chết.”** Chúng tôi không thể vì sao có nhận định như vậy, chứ chắc chắn IARC, WHO, ILO, APHEDA và các nhà khoa học **không thể nói “hồ đồ” như vậy.** Là nhà khoa học, chúng ta đều hiểu đối với các chất độc hại trong đó có cả amiang trắng đều có tiêu chuẩn giới hạn cho phép chứ không thể nói một cách không khoa học là **“dù chỉ một sợi cũng dẫn đến cái chết”!** làm cho có người sẽ hiểu sai về những tổ chức cá nhân, các nhà khoa học chân chính.

- Báo cáo nêu băn khoăn lo lắng của Ủy ban KH-CN&MT là nếu cấm amiang trắng trong nước thì sẽ có các tấm lợp amiang từ nước ngoài tràn vào **“Vậy giải pháp nào để hạn chế tấm lợp từ nước ngoài vào Việt Nam”.** Từ đó đặt nghi vấn, **“Có việc cạnh tranh không lành mạnh không? Có liên quan đến lợi ích kinh tế riêng không?” “Câu hỏi lớn đặt ra mục đích cấm là gì? Vì ai? Vì lợi ích quốc gia nào?”**

Cách đặt ngược vấn đề như vậy thật khó hiểu, chẳng lẽ nhà nước ta lại không thể cấm nước ngoài đang lăm le chờ ta cấm amiang trắng để đưa ô ạt tấm lợp amiang vào Việt Nam? Có thể nói rằng đây là cách muốn lý giải rằng thế thì hãy dừng việc cấm amiang ở trong nước đi, còn hơn là để cho nước ngoài vào hưởng lợi. Nêu lên vấn đề cạnh tranh không lành mạnh khi chỉ có một mình Hiệp hội tấm lợp bảo trợ các cơ sở sản xuất tấm lợp AC, không có ai cạnh tranh với họ, thật là khó hiểu. Nếu nói về lợi ích kinh tế thì trước hết cần khẳng định rõ ràng nếu không cấm amiang trắng thì chỉ có lợi cho Hiệp hội tấm lợp, cho các cơ sở sản xuất tấm lợp AC và những người đang phản đối và ủng hộ cho sự phản đối cấm amiang trắng mà thôi. Đó chính là nguồn gốc của lợi ích nhóm cần chỉ ra. Còn nếu cấm amiang trắng thì chỉ vì lợi ích và bảo vệ sức khỏe người lao động và cộng đồng. Việc nghi ngờ có ai đó đứng đằng sau kiến nghị dừng sử dụng amiang trắng chỉ là một cách quy kết cho những ai ủng hộ cấm amiang trắng. Còn với câu hỏi **“Vì lợi ích quốc gia nào?”** thì trước hết xin trích ra đây một đoạn từ bức thư của Bộ Khoa học và Công nghệ thay mặt Chính phủ Việt

Nam trả lời WHO và ILO ngày 25/12/2014 như sau: **“Chúng tôi chia sẻ quan ngại về việc tiếp tục sử dụng amiang trắng trong vật liệu xây dựng và ảnh hưởng của các bệnh liên quan đến amiang trắng tại Việt Nam... Chúng tôi nhất trí cao rằng sức khỏe là tài sản quý giá nhất mà mỗi người sở hữu, và một dân số khỏe mạnh là nền móng cho sự phát triển bền vững. Theo đó, chúng tôi cam kết bảo vệ sức khỏe của người lao động, cộng đồng cũng như môi trường toàn cầu”**. Đoạn trích trên đây đã cho thấy rõ, nếu cấm sử dụng amiang trắng thì trước hết đó là vì lợi ích của Việt Nam. Còn nếu **“Vì lợi ích quốc gia nào?”** nữa thì mong nhận được lời giải thích từ chính người đặt ra câu hỏi đó mới thỏa đáng.

Kính thưa các đồng chí lãnh đạo

Trình bày các vấn đề như trên, chúng tôi mong muốn được báo cáo với các đồng chí tất cả vấn đề liên quan đến việc dùng sử dụng amiang trắng hiện nay. Vấn đề đang được cả xã hội quan tâm, làm các đồng chí mất nhiều thời gian để phân tích, xem xét, bởi vì nó có quan hệ đến đường lối, quan điểm của Đảng và Nhà nước ta, đến quyết định có liên quan đến sức khỏe, tính mạng của người dân; nó cũng liên quan đến mối quan hệ giữa nước ta với các tổ chức quốc tế như WHO, ILO và nhiều nước trên thế giới trong sự nghiệp chăm sóc, bảo vệ sức khỏe nhân dân của mỗi nước và toàn cầu. Vấn đề đã diễn ra nhiều năm, nhất là trong hơn 5 năm qua và có nhiều ý kiến khác nhau, có nhiều kiến nghị đã được gửi lên các cấp lãnh đạo nhưng chưa được hồi đáp, định hướng. **Trong khi các kiến nghị của Hiệp hội tẩm lợp và của doanh nghiệp đã được Quốc hội quan tâm mở hai hội nghị, thì những kiến nghị của nhiều bộ, ngành, tổ chức xã hội, xã hội nghề nghiệp về việc dùng sử dụng amiang trắng vẫn chưa được hồi đáp. Vậy, chúng tôi mong được các cấp lãnh đạo quan tâm một cách bình đẳng.** Một lần nữa chúng tôi xin trân trọng kiến nghị:

1. Đề nghị lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam có sự quan tâm, xem xét thấu đáo các kiến nghị, phân tích rõ đâu là sự thật, sự trung thực, khách quan, khoa học vì lợi ích của Đảng, Nhà nước, của nhân dân và đâu là lý lẽ biện minh số liệu không chính xác, áp đặt và vì lợi ích nhóm trong vấn đề amiang để có quyết định đúng đắn, phù hợp với quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước và lợi ích của cộng đồng về việc dùng sử dụng amiang trắng ở Việt nam. Điều đó cũng phù hợp với xu hướng chung của thế giới hiện nay.

2. Xin kiến nghị Chính phủ có sự chỉ đạo các bộ, ngành, đơn vị thực hiện đúng sự chỉ đạo của Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ về vấn đề amiang trắng. Chúng tôi xin phép đề nghị cụ thể:

2.1. Chỉ đạo bộ Y tế phải có sự tổng hợp, đánh giá đầy đủ, toàn diện ảnh hưởng của amiang trắng đến sức khỏe nhân dân. Nếu những kết quả đã có chưa đủ để trả lời các vấn đề đặt ra, xin đề nghị bộ Y tế chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành, tổ chức có sự nghiên cứu, khảo sát đầy đủ. Từ nay đến năm 2023 vẫn còn đủ thời gian để thực hiện những đề tài khảo sát, đánh giá toàn diện vấn đề bệnh tật do amiang đối với sức khỏe người dân Việt Nam. **Đề nghị Bộ Y tế phải làm thật tốt vai trò quản lý nhà nước, phải chịu trách nhiệm, không để bất kỳ đơn vị nào đó nghiên cứu và phát ngôn về vấn đề liên quan đến y tế và sức khỏe ở nước ta mà không thông qua Bộ.** Không ai có thể phát biểu thay chức năng của Bộ Y tế về vấn đề này.

2.2. Đề nghị Bộ Khoa học và Công nghệ chủ trì để nếu có sự tranh luận khác nhau về mặt khoa học đối với amiang ở trong nước ta và giữa nước ta với một số tổ chức quốc tế và quốc gia (ví dụ với WHO, ILO) thì cần có cơ chế để thảo luận, nghiên cứu, giải đáp. Không thể để cùng một vấn đề mà có những ý kiến trái ngược nhau không được giải quyết như hiện nay ở nước ta.

2.3. Đề nghị Chính phủ chỉ đạo để 2 Bộ Y tế và Xây dựng hoàn thành dự thảo “Kế hoạch hành động quốc gia phòng chống các bệnh liên quan đến amiang” và “Lộ trình dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta”, sau khi lấy ý kiến rộng rãi, trình Chính phủ phê duyệt

2.4. Đề nghị Chính phủ giao cho Bộ Tư pháp tham mưu làm rõ trình tự, thủ tục pháp lý để nếu cần đưa ra Quốc hội quyết định việc dừng sản xuất, kinh doanh amiang trắng, đưa ra khỏi danh mục các ngành nghề kinh doanh có điều kiện..., thì báo cáo Chính phủ để chỉ đạo thực hiện.

2.5. Đề nghị trong quá trình còn chờ có quyết định dừng amiang trắng, Chính phủ yêu cầu các bộ, ngành liên quan có biện pháp nghiêm ngặt hơn bảo đảm an toàn cho người lao động trong các cơ sở sản xuất tấm lợp AC, bảo đảm an toàn trong sử dụng vật liệu có chứa amiang. Trước hết cần tiến hành dán nhãn vào các sản phẩm có chứa amiang đang lưu hành ở nước ta.

2.6. Đề nghị có chính sách hỗ trợ, khuyến khích nâng cao chất lượng, hạ giá thành sản phẩm tấm lợp không chứa amiang; Đồng thời có chính sách hỗ trợ đối với các cơ sở sản xuất tấm lợp AC trong giai đoạn quá độ chờ quyết định và **có chính sách hỗ trợ chuyển đổi công nghệ, lao động sang sản xuất tấm lợp không amiang.**

2.7. Đề nghị giao cho Bộ Tài nguyên và Môi trường và các bộ, ngành liên quan có kế hoạch nghiên cứu xử lý các loại sản phẩm có chứa amiang, đặc biệt là xử lý chất thải có chứa amiang (khi bị phá bỏ, bị thiên tai, lũ lụt làm hư hỏng, vỡ vụn...)

2.8. Đề nghị chỉ đạo Viện nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương cần có phương pháp tính toán kinh tế đúng đắn và thông báo công khai thay cho một vài thông báo tùy tiện không chính xác, cố tình nêu không lên để lấy đó làm lý do biện minh cho việc không thể cấm sử dụng amiang trắng vì quá tốn kém lên tới hàng trăm ngàn tỷ đồng thậm chí tới 300 – 600 ngàn tỷ. Những con số phi thực tế, được phóng đại lên đó đã được Hiệp hội tấm lợp Việt Nam công bố, báo cáo lên các cấp lãnh đạo và ông Lê Hồng Tĩnh cũng đã nhắc lại trong báo cáo đề dẫn tại Hội nghị ngày 28/7/2017 do 2 ủy ban của Quốc hội tổ chức. Trong khi đó lại không có bất cứ tính toán, đề cập nào về thiệt hại kinh tế do các bệnh tật gây ra bởi amiang. Viện nghiên cứu quản lý kinh tế TW cần thông báo công khai và chịu trách nhiệm về vấn đề này.

2.9. Chúng tôi được biết: nhóm các tổ chức gồm Ngân hàng thế giới (WB), các tổ chức nhân đạo và Cao ủy Liên hiệp Quốc về người tị nạn đã khuyến cáo các vật liệu chứa amiang, bao gồm cả các sản phẩm xây dựng có amiang không được dùng để cứu trợ nhân đạo²⁴. Bởi vậy xin đề nghị Chính phủ có sự chỉ đạo để giúp đồng bào miền núi, các dân tộc thiểu số biết sự độc hại của tấm lợp có amiang và biết xử lý một khi bị vỡ vụn, hư hỏng do thiên tai vì nó sẽ gây bệnh tật cho họ. **Cần hướng dẫn để đồng bào biết bảo đảm an toàn khi đang sống dưới mái nhà có tấm lợp AC và đề nghị không dùng tấm**

²⁴ WBG, 009. Good Practice Note: Asbestos: Occupational and community Health Issues. May, World Bank Group

lộ AC để tài trợ, giúp đỡ, ủng hộ cho đồng bào khi bình thường cũng như khi bị thiên tai.

3. Xin đề nghị Ban Tuyên giáo Trung ương, Bộ Thông tin Truyền thông, các cơ quan báo, đài phát thanh truyền hình có sự định hướng, chỉ đạo công tác truyền thông và hướng dẫn dư luận xã hội một cách trung thực, khách quan, khoa học, theo đúng quan điểm của Đảng, Nhà nước ta coi sức khỏe nhân dân là vốn quý, không đánh đổi sức khỏe và môi trường để lấy kinh tế đơn thuần vì lợi ích của một bộ phận nào đó.

Kính thưa các Đồng chí Lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam.

Với niềm tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, sự quản lý của Nhà nước, với nhận thức đầy đủ, đúng đắn trách nhiệm của mình trước Đảng, Nhà nước và nhân dân, chúng tôi đã trình bày đầy đủ, toàn diện, trung thực, khách quan, khoa học các vấn đề đã diễn ra trong thời gian qua liên quan đến vấn đề sử dụng amiang trắng ở Việt Nam. **Chúng tôi suy nghĩ sâu sắc trong điều kiện hiện nay, khi đất nước ta đã ra khỏi nghèo nàn, lạc hậu, đang ra sức thực hiện Nghị quyết đại hội Đảng để xây dựng một đất nước Việt Nam theo hướng hiện đại, dân giàu, nước mạnh, công bằng, văn minh, nếu đã biết được độc hại của amiang trắng, gây nên bệnh tật cho nhân dân, được các tổ chức có uy tín và có trách nhiệm của thế giới như Tổ chức Y tế thế giới, Tổ chức Lao động quốc tế và các nhà khoa học chân chính khuyến cáo, thì vì lợi ích và sức khỏe của nhân dân, Việt Nam chúng ta cần xem xét để có quyết định đúng đắn, dừng sử dụng amiang trắng ở nước ta, đáp ứng quan điểm của Đảng, nguyện vọng của nhân dân và phù hợp với xu hướng của thế giới hiện đại.**

Chúng tôi xin bày tỏ niềm tin tưởng sâu sắc vào sự lãnh đạo và các quyết định đúng đắn của Đảng, Nhà nước, Quốc hội, Chính phủ và Mặt trận Tổ quốc

Việt Nam trong vấn đề dùng sử dụng amiang trắng ở nước ta vì sức khỏe, hạnh phúc của nhân dân và sự phát triển bền vững của đất nước.

Xin trân trọng cảm ơn./.

TM. MỘT SỐ TỔ CHỨC XÃ HỘI, XÃ HỘI NGHỀ NGHIỆP

TM. HỘI HÓA HỌC VIỆT NAM (CSV)

Phó chủ tịch

Chủ tịch

GS. TS Nguyễn Việt Bắc

KS. Lê Quốc Khánh

TM. HỘI KHKT AN TOÀN VÀ VỆ SINH LAO ĐỘNG VN (VOSHA)

Chủ tịch danh dự

Chủ tịch

PGS. TS Nguyễn An Lương

GS. TS Lê Văn Trình

TM. LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT HÀ NỘI (HUSTA)

Phó chủ tịch

Chủ tịch

PGS. TS Bùi Thị An

GS. TS Vũ Hoan

TM. TRUNG TÂM THÔNG TIN TỔ CHỨC PHI CHÍNH PHỦ (NGO-IC)

Giám đốc

Chủ tịch Hội đồng quản lý

BS. Đỗ Thị Vân

PGS. TS Hồ Uy Liêm

TM. TT NGHIÊN CỨU ĐÀO TẠO VÀ PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG (RTCCD)

Phó giám đốc

ThS. BS Nguyễn Trọng An

TM. NHÓM HÀNH ĐỘNG VÌ CÔNG LÝ, MÔI TRƯỜNG VÀ SỨC KHỎE (JEH)

Chủ tịch

TS. Hoàng Xuân Lương